

حکمت و عدالت در عذاب‌های خداوند

آتش دنیا، خشک و تر نمی‌شناسد؛ ولی آتشی که از خشم الهی سرچشمه می‌یابد این‌گونه نمی‌باشد. قرآن کریم نمونه‌هایی از عذاب الهی را بیان می‌کند که بین خوبان و بدان فرق می‌گذارد. در اینجا به برخی از آنها اشاره می‌کنیم:

۱. جریان آل فرعون

خداوند متعال درباره غرق شدن سپاه فرعون و نجات یافتن سپاه حضرت موسی علیه السلام می‌فرماید:

﴿إِذْ فَرَقْنَا بِكُمْ الْبَحْرَ فَأَنْجَيْنَاكُمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَأَنْتُمْ
تَنْظُرُونَ﴾^۱

و هنگامی که دریا را برای شما شکافتیم و شما را نجات بخشیدیم؛ و فرعونیان را - در حالی که شما نظاره می‌کردید - غرق کردیم.

۲. جریان آل لوط

حضرت لوط علیه السلام پس از اینکه از بازگرداندن مردم از تباهی‌ها مأیوس شد، از خداوند متعال برای آنان درخواست عذاب کرد، آن‌گاه که عذاب آمد، او و خانواده اش [جز همسرش] نجات یافتند. خداوند متعال می‌فرماید:

﴿وَلَمَّا أَنْ جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِئَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَقَالُوا لَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ إِنَّا مُنْجُونَ وَأَهْلَكَ إِلَّا امْرَأَتَكَ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ﴾^۱

هنگامی که فرستادگان ما نزد لوط آمدند، از دیدن آنها بدحال و دل‌تنگ شد؛ گفتند: نترس و غمگین مباش، ما تو و خانواده‌ات را نجات خواهیم داد، جز همسرت که در میان قوم باقی می‌ماند.

همچنین می‌فرماید:

﴿إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّا عَالَ لُوطٌ نَجَّيْنَاهُمْ بِسَحَرٍ﴾^۲

ما بر آنان تندبادی که ریگ‌ها را به حرکت درمی‌آورد فرستادیم [و همه را هلاک کردیم]، جز خاندان لوط را که سحرگهان نجاتشان دادیم.

۳. جریان حضرت نوح علیه السلام

در عذابی که بر قوم نوح نازل شد، حضرت نوح علیه السلام و اهل او نجات یافتند.

۱. عنکبوت: ۳۳.

۲. قمر: ۳۴.

خداوند متعال می‌فرماید:

﴿وَنُوحًا إِذْ نَادَىٰ مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ
الْعَظِيمِ﴾^۱؛

و نوح را [یاد کن] آن‌گاه که پیش از [سایر پیامبران] ندا کرد،
پس ما او را اجابت کردیم، و وی را با خانواده‌اش از بلای
بزرگ رهانیدیم.

﴿وَنَادَىٰ نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ
وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ * قَالَ يَا نُوحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ
عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا تَسْأَلْنِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعْطِكُ
أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ﴾^۲؛

نوح به پروردگارش عرض کرد: پروردگارا، پسر من از خاندان من
است و وعده تو [در مورد نجات خاندانم] حق است و تو از
همه حکم‌کنندگان برتری. فرمود: ای نوح، او از اهل تو نیست!
او عمل غیر صالحی است [فرد ناشایسته‌ای است]! پس، آنچه را
از آن آگاه نیستی، از من نخواه! من به تو اندرز می‌دهم تا از
جاهلان نباشی.

۱. انبیاء: ۷۶.

۲. هود: ۴۶ - ۴۵.

﴿قِيلَ يَا نُوحُ اهْبِطْ بِسَلَامٍ مِنَّا وَبَرَكَاتٍ عَلَيْكَ وَعَلَىٰ أُمَمٍ مِّمَّنْ
مَعَكَ وَأُمَّمٌ سَنُنَتِّعُكُمْ ثُمَّ يَمَسُّهُمْ مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾^۱

[به نوح] گفته شد: ای نوح، با سلامت و برکاتی که از ناحیه ما
بر تو و بر تمام امت‌هایی که با تو می‌تواند خواهد رسید، فرود آی! و
امت‌هایی نیز هستند که ما آنان را از نعمت‌ها بهره‌مند خواهیم
ساخت، سپس عذاب دردناکی از سوی ما به آنها می‌رسد؛ [چرا
که این نعمت‌ها را کفران می‌کنند].